

Quan cremàvem les fàbriques.

Jordi Carbonell

ROSA VILA

No és exactament un *barber-cirurgia*, com el personatge de la seva primera novel·la, ni exactament un periodista, un cooperador, un bobinador o un cabetià com alguns dels personatges de la segona, però sí que, des que no s'ha de guanyar les garrofes, -o les faves-, dins d'un quiròfan, en Jordi Carbonell està fent una feina que ho pot englobar tot: el de novel·lar la història. Concretament la de la seva ciutat i rodalies.

És un explicador-cirurgia, és un historiador-cirurgia, és un divulgador-cirurgia, és un guia turístic-cirurgia... que ens acompanya pels antics carrers del darrer Mataró mariner o del primer Mataró industrial i ens els explica; que ens vol fer memòria del Mataró cooperatiu, del monàrquic o del llibertari en boca dels seus personatges; que ens descriu l'arquitectura de la ciutat, ens fa localitzacions de llocs per on estem tips de passar sense aturar-nos a pensar com eren abans de nosaltres; que ens descriu amb tot detall l'ofici de mariner -en el primer-, el de tipogràfic -en el segon- fins a fer-nos-els veure, gairebé viure; o que ens descobreix costums antics d'habitants, i visitants.

En el primer llibre l'autor entra en la història creant intriga i tensió, a partir d'unes històries del segle XVIII; en el segon, ho fa explicant-nos, en veu del pixatinters de Can Massot-, els pros i contres de la industrialització del tèxtil al Mataró gràcies a la proximitat del primer tren

al segle XIX, amb l'abandó de l'agricultura i les conseqüències de l'excés de producció: el malestar social, moviments reivindicatius i les noves ideologies enfrontades a les velles de la mà dels personatges que protagonitzen l'acció.

Porta la veu cantant de les cent cinquanta-sis pàgines un tal Llibert -llibertari, és clar- qui, quan plega del despatx de Can Massot entra de voluntari al diari matoroní republicà i federal, l'*Ideal Modern*, primer com a tipògraf, després a més com a redactor, ambdues condicions que li permetran anar-nos desgranant, -a manera de classe aplicada d'història local-, els fets i les idees de la resta de personatges (el tipògraf Mas, el naturista Vidal, l'alcalde Garcia i Oliver, el rei Amadeu de Savoia, els "cabetians," en Giuseppe Fanelli, la Pepeta Moreu, Gaudí, en Magí de Villalonga...) que es mouen per llocs emblemàtics: una casa de cos qualsevol, la Cooperativa Obrera Matoronense, l'Ateneu llibertari de "Cal Brut",

tot fent-nos circular pels carrers d'en Magí, de la Palma, de les Putes... I entremig de tot plegat, una poètica història d'amor nascuda vora mar, més enllà de Sant Simó, entre un Llibert obrer i una Ariadna naturista, amb un toc de mitologia. Una història d'amor que acaba coherentment bé i que tanca el llibre.

Si alguna cosa s'ha de tenir en compte a l'hora de llegir aquest segon llibre d'en Jordi Carbonell és l'avertiment de no buscar-hi la història travada i tensionada del primer, *El temporal de la Faves*, concebut en forma de novel·la on tant hi juguen els personatges com les idees i les creences. Aquí s'hi troben un seguit de fets històrics protagonitzats per uns personatges reals més o menys lligats amb Mataró, presentats en forma de narrativa curta i units pel protagonista però que bé, degudament ampliades, podrien funcionar com a peces soltes d'una època decisiva i que cal recuperar: la de quan també, aquí, es cremaven les fàbriques.

Jordi Carbonell
i Rosa Vila.

Foto: Enric Subià

